

پنجشنبه ۱۸ اکتوبر ۲۰۲۴

تهیه و ترتیب: استقلال – خیلواکی

واکنش (عکس العمل) ها به تیرباران (گلوله باران) مهاجران افغان

از سوی نیروهای مرزی ایران

تیرباران ده‌ها مهاجر اهل افغانستان از سوی نیروهای مرزی ایران در منطقه سراوان، با واکنش‌های گسترده‌ای رو به رو شده است. درحالی که برخی‌ها جمهوری اسلامی ایران را «رژیم قاتل و وحشی» خوانده‌اند، برخی‌های دیگر نیز خواهان وضاحت فوری در این مورد شده‌اند.

جسد (اجساد) شماری از مهاجران اهل افغانستان که گفته می‌شود در جریان تیراندازی پسین نیروهای مرزی ایران در سراوان، کشته شده‌اند. ۱۶ اکتبر ۲۰۲۴

زکریا حسنی

گزارش‌ها نشان می‌دهد که ۳۰۰ شهروند (تبعه) افغانستان که تلاش می‌کردند از مرز ایران و پاکستان، وارد ایران شوند، مورد تیراندازی نیروهای مرزی ایران قرار گرفتند. به بنیاد گزارش‌ها از این میان، فقط یک گروه ۳۰ تا ۴۰ نفری آنان جان سالم بدر برده‌اند.

ریچارد بنت، گزارشگر ویژه (خاص) سازمان ملل در امور حقوق بشری افغانستان، گفته که در این مورد «به شدت نگران» است و از مقامات ایران خواسته تا فوراً در مورد این رویداد غم‌انگیز، وضاحت دهند.

کلر چندلر از سناتوران استرالیایی نیز به این رویداد واکنش (عکس العمل) نشان داده و با «قاتل و وحشی» خواندن رژیم ایران، گفته که جمهوری اسلامی ایران، معتدل و اصلاح نخواهد شد.

رژیم طالبان هم اعلام کرده که تحقیقات در این مورد ادامه دارد و پس از روشن شدن موضوع، طالبان «تصمیم لازم» را خواهند گرفت.

سازمان حقوق بشری حال و شش نیز با نشر ویدیویی از بازماندگان این رویداد، کشته شدن ۲۶۰ مهاجر اهل افغانستان در این رویداد را تائید کرده است.

با این حال، حسن کاظمی قمی، سفیر ایران در کابل پیش از این، این رویداد را رد کرده و گفته بود که پی گیری های حکومت ایران نشان می دهد که این رویداد، «صحت ندارد».

خبر تیرباران این مهاجران در حالی نشر می شود که در ماه های پسین، موج بی سابقه ای از افغان-ستیزی در ایران آغاز شده و مقام های ایرانی بارها از اخراج گروه های بزرگ مهاجران اهل افغانستان خبر داده اند.

شماری از مهاجرانی که دارای ویزه ای معتبر و گذرنامه (پاسپورت) نیز بودند، تائید کرده اند که از سوی نیروهای انتظامی ایران، اخراج شده اند.

یک مهاجر افغان در ایران پس از آن که موفق به شامل کردن دختر خردسالش به مکتبی در شهر مشهد نشد، در نامه ای نگاشته است که دخترش و امثال وی در ایران قربانی آپارتاید ملیتی شده اند. او در این نامه نوشته است که همراه با همسرش، پس از حدود یک ماه تلاش موفق نشده اند تا دختر هفت ساله شان را در صنف اول مکاتب شهر مشهد ثبت نام کنند. در نامه این مهاجر افغان آمده است که دختران افغان از صنف ششم به بالا قربانی آپارتاید جنسیتی شده اند، اما کودکان مهاجر افغان قربانی آپارتاید ملیتی و تبعیض هستند.

محمدی مرادی، یکی از مهاجران افغان در شهر مشهد ایران است. مرادی پس از آن که موفق نشد تا دختر هفت ساله اش را در مکاتب شهر مشهد شامل کند، نامه ای به دخترش، ثنا نوشته و آن را روز دوشنبه، ۹ اسد، در صفحه فیس بوکش منتشر کرده است. او در این نامه نوشته است که همراه با همسرش، پس از حدود یک ماه تلاش موفق نشده اند تا دختر هفت ساله شان را در صنف اول مکاتب شهر مشهد ثبت نام کنند.

هرچند خانم و دختر مرادی متولد ایران هستند، اما مکاتب مشهد از ثبت نام ثنا خودداری کرده اند. در این نامه آمده است: «دختر عزیزم، ثنا جان! یادداشت های روزانه امروزم، بیشتر به تو اختصاص دارد. یک ماه از پایان دوره مهد کودک تو گذشت. طی این مدت من و مادرت شبانه روزی تلاش کرده ایم تا تو را در مدرسه [مکتب] ابتدایی دولتی ثبت نام کنیم، اما هنوز موفق به این کار نشده ایم. صبح امروز دوشنبه مورخ ۱۴۰۲/۵/۹ برای چندمین بار مادرت به مدارس دولتی، از جمله مدرسه سارا و دبستان [ابتدایی] دخترانه شهید سفیدی سر زد تا شاید تو را در کلاس اول ثبت نام کند، اما تقلا و التماس او فایده ای نداشت. با حال منقلب با من تماس گرفت و گفت که دیگر طاقتم طاق شده است و تو یک کاری بکن.»

محمد مرادی اضافه کرده است که پس از تقلا زیاد، به مدیر آموزش و پرورش ناحیه پنجم شهر مشهد نامه نوشت و با استناد به دستور آیت الله خامنه ای، رهبر جمهوری اسلامی ایران، ماجرای ثبت نام نشدن دخترش را شرح داد. در نامه او آمده است: «مدیر آموزش و پرورش ناحیه ای پنجم، پس از مطالعه ای نامه ام، با لحن آرام و محترمانه گفت که من دستور داده ام فرزندان مهاجران افغان در مدارس [مکاتب] ایرانی تحت پوشش مدیریت من، ثبت نام نشوند زیرا فضای آموزشی ما کم است و حق اولویت با ایرانی ها است.»

این مهاجر افغان اضافه کرده است: «عزیزم ثنا! نمی دانی که من از این سخن تبعیض آمیز، چقدر در خود فروریختم و دنیا بر سرم تیره و تار شد. در واقع، درد تبعیض، استخوان سوز است و تا کسی با تبعیض مواجه نشود، درد آن را احساس نمی کند.» او افزوده است: «عزیزم ثنا! در آن لحظه ناگهان تاریخ آپارتاید در ذهنم مثل فیلم عبور کرد و تو را بیرون از کلاس [صنف] و مدرسه تصور کردم که هم سن و سال هایت درس می خوانند، اما تو قربانی تبعیض و آپارتاید شده ای. سپس وضعیت دختران افغانستان در ذهنم خطور کرد و درد دل پدرانی را که منتظر باز شدن دروازه های مدارس هستند، با ذره ذره ای وجود احساس کردم.»

مرادی در ادامه نامه اش با اشاره به ممنوعیت آموزش دختران در افغانستان گفته است: «البته، عزیزم ثنا! دختران افغانستان از صنف ششم قربانی آپارتاید جنسیتی شده اند، اما تو و امثال تو از همان ابتدا و در بدو ورود به دبستان (ابتدایی) قربانی آپارتاید ملیتی هستید.»

این مهاجر افغان در ادامه نوشته است که همسرش پس از آگاه شدن از پاسخ مدیر آموزش و پرورش ناحیه پنجم شهر مشهد از او پرسیده است: «هنوز هم به آرمان شهر اسلامی فکر می کنی و از این که دین تو به خطر نیفتد، آرمان شهر اسلامی را ترک نمی کنی؟» او در پاسخ همسرش گفته است:

«هنوز به عقاید دینی و مذهبی ام پابندم، اما دیگر مدت ها است باورهایم در باره آرمان شهر اسلامی درز برداشته است. سپس گفتم که اکنون نه راه پیش و نه راه پس داریم.»

مرادی همچنان خطاب به دخترش نوشته است: «ما پدران معاصر افغانستان، شرمنده شما دختران هستیم. دختران داخل افغانستان در شرایطی به دنیا آمدند که زمان، متعلق به آنان نیست و تو ثناء، در سرزمینی به دنیا آمدی که مکان متعلق به تو نیست و این درد مشترکی است که همه ای دختران افغانستان را به هم پیوند می زند.» وی تصریح کرده است: «آری ثنای عزیزم! ما تاوان اشتباه پدران مان را می دهیم که ایران را به مقصد مهاجرت برگزیدند و فرزندان مان قربانی خطایی شدند که ما برای ادامه ای حضور در ایران مرتکب شدیم.»

با این حال، محمد مرادی، به دخترش وعده داده است که از هیچ تلاشی برای ثبت نام او در مکتب دریغ نخواهد کرد. او افزوده است: «تو با سواد خواهی شد، اما آیندگان این یادداشت را خواهند خواند که روزگاری در آرمان شهر اسلامی، تنها آرزوی پدری، حضور دختر هفت ساله اش به مکتب و آرزوی دختر، رسیدن به ابتدایی ترین حقوق انسانی اش بوده است.»

گفتنی است که مهاجران افغانستان در ایران همواره از تبعیض گسترده در آن کشور اظهار نگرانی کرده و گفته اند که برای ثبت نام کودکان شان در مکاتب ایران، در برخی موارد رشوه نیز می پردازند. چندی پیش سایت دیده بان ایران نیز گزارش داده بود که برخی مکاتب دولتی در این کشور از دانش آموزان افغان برای ثبت نام مبالغی «غیرقانونی» دریافت می کنند. بر بنیاد این گزارش، مکاتب دولتی ایران از «۵۰۰ هزار تومان تا مبالغ میلیونی» را از این دانش آموزان می گیرند که «رشوه» محسوب می شود و قانونی نیست.

هرچند آمار دقیقی از تعداد دانش آموزان مهاجر در آن کشور وجود ندارد، اما سایت دیده بان ایران نوشته که در سال ۱۴۰۱-۱۴۰۲ حدود ۶۷۰ هزار دانش آموز مهاجر در آن کشور شناسایی شده اند که برابر با ۴.۲ درصد از کل دانش آموزان این کشور است.

